

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassó-, kis- és nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

A brassói és erzsébetvárosi kir. törvényszékek s ezekhez tartozó brassói, fogarasi, hosszufalusi és zernesti, dicső-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszú-aszói, köhalmi, medgyesi, nagy-sinkai, segesvári és szent-ágotthai kir. járásbíróságok hivatalos hirdetője.

MEGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

SZERKESZTŐSÉG:

Brassó, Csergepiac 148 sz., I. emelet, hol a szerkesztő napoként — 5 óra között található. Kis-Küküllőmegyét érdeklő közlemények Győngyössy István farszerkesztőhöz Dicső-Szent-Mártonba küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

KIADÓ-HIVATAL

Alexi könyvnyomdája, Színház-utca 95. szám, hova az előfizetési és hirdetési díjak bérmentve küldendők.

Hirdetések és Nyílt-tér előre fizetendő.

ELŐFIZETÉSI ÁR

helyben házhöz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 7 frt, félévre 3 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 80 kr. Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:

4 hasábos garmond-sor vagy annak helye 5 kr. (1—10 sor 50 kr.) Nagyobb és többszöri hirdetéseknél kedvezmény. Minden egyes hirdetés után még külön 30 kr. bélyeg-díj fizetendő. Nyílttéri közlemény sora 10 kr.

HIRDETÉSEK FELVÉTELNEK:

Brassóban a kiadóhivatalban. Budapestben, Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus, Dukes és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát, Bécsben: Daube G. L. és társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukes M.; Berlinben: Rudolf Mosses Frankfurtban: Daube G. L. és társa hirdetés irodájában.

Brassó, 1890. augusztus 7.

Az „örök béke“ apostolai a forró időszak beköszöntével Londonban összejövén, kijelentették, hogy az örök béke lehetőségében most sokkal komolyabban hisznek, mint bármikor azelőtt. Hiszik, hogy a civilizált népek megunva a határtalan pénz- és véráldozatokat, vitás kérdéseik eldöntését nem a különben is megbízhatatlan fegyveres mérkőzésre, hanem nemzetközi pártatlan bíróság ítéletére bizzák.

Az eszmét Európa jelenlegi állapotára alkalmazva, az idézettetnek fel, hogy pl. Oroszország ismeretes aspirációiról az örök béke javára lemond, mihelyt az a pártatlan nemzetközi bizottság ezeket az aspirációkat a szomszédos országok és népek életérdekeibe ütköztetnek ítéli.

Ha pedig az a legfelsőbb forum praktikus vagy más okokból azt találná, hogy kár volna ilyen kemény ítélettel a hatalmas czárt és a szent orosz birodalom jókedvét elrontani, akkor nekünk — már mint Ausztria-Magyarországnak, Romániának, Bulgáriának, Törökországnak s még tán más népeknek is — szépen bele kellene nyugodnunk a bölcs ítéletbe. Pedig nevezetesen Ausztria-Magyarország a szövetségbeli hűtlenség némi jelének hajlandó tekinteni, ha oda át azt mondják, hogy „Bulgária a német birodalomnak Hekuba“.

A „nagy nemzet“ — t. i. a civilizáció élén haladó Oroszország kegyeit leső respublica megsértett „szent érzelmeit“ és „nyílt sebét“ még nem is említettük. Kétségtelen, hogy a francia patrioták első sorban emberek s csak azután francziák, s így erről az oldalról az örök békét komoly veszedelem nem fenyegeti. Ki is mondta azt a londoni congressuson néhány francia békebarát. Belemennek rögtön az „örök béke“ honába; persze bizonyos áron. Ha ezt megkapják, nincsen baj. Csak azt akarják visszakapni, a mit a háborúban elvesztettek, és szent a béke.

De ne gunyolódjunk. A sors amugy is kegyetlenül gunyolódik velünk.

Az olasz kamarában gyönyörű beszédekben dicsőítik az örök békét, s ugyanakkor sok-sok

milliót rónak fegyverkezési hitelek czimén arra a lakosságra, melyet sok helyen állandóan az éhség réme fenyeget.

Az optimista béke-apostolok Amerikára hivatkoznak, s egyszerre több forradalom üt ki Amerikában. Sőt nem is európai, hanem amerikai módon verekszenek s békülnek — a legközelebbi verekezésig.

Igaz, hogy Észak-Amerika mintegy 25 év óta a béke áldásait élvezi. Állandó hadserege mindössze 40.000 ember s ennek nincs is más feladata, mint hogy a proscibált indián törzseket irtsa s így újra meg újra megmérhetetlen területeket hódítson a beöznlő telepítvényesek részére s így a kulturát tovább és tovább terjeszse. Igaz ugyan, hogy mi impraktikus európaiak a kultúra terjesztésének más módjaival jobban sympatizálunk s emberiebbnek tartjuk, ha a mivelődés sugarai csak melegítik, nem pedig felpörzsolik azokat a boldogtalan népeket, melyek áldásait még nem ismerik; de mindegy, ez az ő lelkiismeretükön szárad. Az indiánusok végre is mind elpusztulnak, a megmaradókat pedig felszedik a nagy és kis Barnumok s mutogatják jó pénzén — s É.-Amerikában akkor már formálisan is helyreáll az örök béke. Meddig fog tartani? Addig, a míg a lakossága sűrűbb nem lesz. Ennek természetes következménye lesz az a verseny, mely Európában is a veszedelmek állandó forrása.

É.-Amerika legsűrűbb népességű keleti partjain már mutatkoznak az első előjelek. Egyelőre csak az európai bevitel ellen fordul az ottani termelés, hallatlan magasságu vámmal, sőt teljes tilalommal fenyegetvén minden árut, mely a kiélt ó-világból jöve, az ottani czikkekkal versenyezni merészkedik. Hatalmas tengeri haderő van készen, mely a legujabb s legbrutálisabb védvámosságot fogja majd szolgálni.

Háborúra ugyan nem igen fog kerülni a dolog, hiszen igen is messze vagyunk egymástól; de nyomban megváltozik a helyzet, mihelyt az unió többi államai is jobban benépesednek, terményük és gyártmányaik számosabbak lesznek. Ha Amerika elzárja kikötőit Európa

előtt, Európa ugyanazt fogja tenni Amerikával szemben.

A tulprodukczió az unió egyes államai között tökéletesen azokat a versengéseket és harcokat fogja felidézni, melyek ez idő szerint Európa nyugalmát zavarják. Az anyagi érdekek összeütközése lassan oda tereli az ez idő szerint „boldog“ amerikaiakat, hogy annyit fognak a fegyverkezésre költeni, mint mi. (Milyen háborút tudnak csinálni, megmutatták a secessió-háborújukban. Álló 5 esztendeig tartott, oly vérengzéssel s annyi pénzbe került, mint semmiféle európai háború. S ez nem csoda. Hisz tudvalevő dolog, hogy ott a háború nem csak az „ezredesek“-re, hanem minden katonára is tisztán üzlet volt, melyből mentül több jövedelmet törekedett kivenni.)

Üres beszéd az is, ha a monarchikus államformát tartják annak, mely mellett a háború veszélye legkönnyebben következik be. Ott vannak Közép- és Dél-Amerika államai. Egyetlen monarchia volt ott, Brasilia s ez császársját formálisan „haza tolonczoztatta“ Európába, azért, mert alapos gyanu támadt, hogy a tudományokkal foglalkozó császár utódja többet foglalkozik majd a politikával s így a pártok gyors változásának természetesen akadályául szolgál. A politikai pálya emberei pedig ott is jobb szeretik a gyorsabb változásokat, mert a „hosszu kormány növeli a corruptiót!“

A kábel-sürgönyzők mindenféle új hírekkel töltik meg a lapoknak tátongó hasábjait. A közép- és dél-amerikai kis köztársaságok egészen fel vannak kavarodva. Hajba kaptak egymással, s „hadseregeik“ majdnem veszedelmesebbek saját államaikra, mint ellenségeikre. Ez nem is csoda. A hadakat vezető „tábornokok“, „ezredesek“ kevés kivétellel gyanus multu egyének, kik bármikor készek a forradalomra. Mihelyt egy kormányt megünnak, megbuktatják, teremtenek újat s szolgálják addig, míg azt is megünnak s előlről kezdik a játékot, illetleg rajta nem vesztenek. Olyan-forma „háborúk“ fenyegetik ezeket a „szabad“ államokat, melyeken hála Istennek, mi már tul vagyunk.

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

Kölcsy F. születése napjára.

(A „Brassó“ eredeti tárczája.)

Holnap lesz 100 éve, hogy Szeő-Demeteren napvilágot látott a magyar nemzet egyik legnemesebb fia s legkiválóbb írója. Születése helyén emléktáblával fogják ellátni azt a házat, melyben bölcsője rengett, s Nagy-Károlyban, hol férfikora munkásságának legjava folyt le, valamint Szathmáron, hol 1864 óta emlékszóbra áll, hangos ünnepre készülnek emlékének dicsőítésére. Nem szenved kétséget, hogy e szathmármegyei ünnep szebb lenne, ha kevesebb zaj között és nagyobb komolysággal folya le; mert nem a zajos dicsőítés, hanem a komoly elmélyedés felel meg az igazi kegyeletnek. Ha Szathmármegye fiainak szívét jobban töltötte volna el a szerény, a „szent“ Kölcsy szelleme, aligha választanák a neki tartozó kegyeletet zajos megyei kortesfogásaik a abderita önzésük szépítő szeréül.

Kölcsy egész élete oly zajtalan, szerény és önzetlen volt, annyira csak szellemi, eszményi céloknak szentelte, hogy nemcsak tapintatlanság, hanem egyenesen bűn az ő szent emlékének tartozó kegyeletünket azzal lealacsonyítani, hogy fegyverül használják kicsinyes megyei harcukban, mely a felett

tört ki, vajjon Nagy-Károly vagy Szathmár legyen-e a megye székhelye.

Különb is Kölcsy nem Nagy-Károlyé, nem is Szathmáré; hanem egész Magyarországé, az egész magyar nemzeté. Hymnusa mindenütt megzendül, hol magyar szív honszerelme imádságban száll fel az egek urához, Parainesise mindenütt hazában a hazafiság szent kátéja, dalai minden művelt magyar szív bánatának vigasztalói, valamint beszédeiből, bírálatából mindannyian tanultunk s tanulunk lelkesülni a szépért, igazért, jóért.

A nemzet jó génusza egészen sajátos uton, sok lelki és testi szenvedés között nevelte Kölcsy azon feladatára, melyet neki szánt. A vagyonos, régi nemes család gyermeke kora árvasága folytán már 6 éves korában csupán egy nőcseléd felügyelete alatt került Debreczenbe, hogy ott végezze iskoláit. Miután himlő következtében elvesztette fél szemét, ját-szótársaitól is vissza vonult s nagyon korán jóformán csak könyvei között élt, magános ábrándjaiban talált szórakozást és gyönyörűséget. Kállay Ferencz barátja beszéli, hogy már mint gyermek az antik világ nagy alakjaiért lelkesült s nem egyszer találta társaitól félrevonultan, a mint porba rajzolta Athén vagy Róma téreit s egy-egy csontocskát szurkálva a homokba emléknék, emlékbeszédet tartott valamely kedvelt jelölésének. Mint köznapi viselkedésében, tanulmányai-

ban is korán a maga útján kezdett járni és sok olyan autort is forgatott, melyet az iskolában mellőztek s az iskolában nem tanított nyelvekre és irodalmakra is kiterjesztette figyelmét. Előbb a francia nyelvet tanulta s annak irodalmával ismerkedett, majd, miután mély érzelme ott ugy sem lelt kielégítést, szívesen fogadta meg Kazinczy tanácsát s a görög és német irodalommal kezdett behatóbban foglalkozni.

Midőn Kazinczy megismerte a korán érett komoly ifju nemes hajlamait, a legnagyobb szeretettel vezette buzdító tanácsaival, s midőn ez Pestre ment joggyakorlatra, híres triászának, Horváth Istvánnak, Vitkovicsnak és Szemerének a legmelegebben ajánlotta.

E fenkölt gondolkodásu körben lett Kölcsy íróvá, mint maga mondja, nem dicsvágyból, nem feltűnési vágyból, hanem tisztán azért, hogy hozzájuk felküzdje magát, hogy megnyerje barátságukat.

Fejlődésének e tisztán szellemi érdekekre irányult meneténél fogva nehezen találta meg a kapcsolatot a gyakorlati élettel. Érzelmei, gondolkodása kevés közösséget mutatnak a Magyarország sorsát akkorjában jóformán eldöntő megyei nemesség gondolkodásával, érzelmeivel. Azért arra határozta magát, hogy tisztán tanulmányainak, az irodalomnak és testvérei nevelésének él. Míg az utóbbit befejezte, hű is maradt e szándékához. De miután testvéreivel megosztozott, majd bérbe adta nekik birtokát s első

vigalom. A Szatmárott és Nagy-Károlyban tartandó nagyobb szabású Kőlesey-ünnepélyek programja is meg van már állapítva. A Kőlesey-ünnepen elszavalandó prólógót Bartók Lajos írta. Az ünnepélyen a nemzeti színház néhány művésze is résztvesz s eljátszának egy egyfelvonásos vigjátékot, melyben Náda Ferencz és Prielle Kornélia is fellépnek.

Székhely változás. A VIII. kerületi kir. építészeti felügyelőség székhelye eddig Székely-Udvarhely volt. A kereskedelmi m. kir. miniszter az újból kinevezett építészeti kerületi kir. felügyelőnek, Incze Kálmán kir. főmérnöknek megengedte, hogy lakását Brassóba tegye át. A mellett, hogy e székhely-változásnak már az ügyvitel megkönnyítése szempontjából is örvendünk, azért is felette szerencsésnek tartjuk, mert az új építészeti felügyelőben magyarságunk intelligenciája ismét egy rendkívül derék és művelt férfiaval gazdagabb lesz.

Berlinből értesítik a „Pester Correspondenz”-et, hogy az odavaló pénzügyi körök azon reményben vannak, hogy a magyar általános hitelbank mindjárt az őszi évad kezdetén, vagyis a fürdőzési idő befejeztével visszafizeti az osztrák hitelintézet betétét s ezzel egyidejűleg fölemeli részvényitökéjét. A német birodalmi fővárosban nagy érdeklődéssel tekintenek a művelet elé s annak bekövetkeztét előreláthatólag a magyar intézet jókora hausse-ával fogják üdvözölni.

Huszár kaland. Bartha József őrmesterről, kinek hirtelen halálát tegnapelőtt jelentettük, egy katonatiszt, ki 1866-ban Theresienstadtban állomásozott, a következő hősi kalandot beszélte nekünk: Bartha József huszár-szakszervezetű, ki a 2-ik huszárezred gr. Lichtenberg-Mordax százados alatt a Theresienstadti várórséghez beosztott századhoz tartozott, egy nap Lobositz felé küldték ki őrzőjáratra. A mint a városhoz közeledik, találkozik egy erdészszel, ki figyelmezteti, hogy ne menjen be a városba, hanem forduljon vissza 4 huszárával, mert épen bevonul a porosz. „Nem én, — feleli Bartha — musz zégn Preusz (látnom kell a poroszt)” s folytatja útját. A mint a városkába ért, a templom mellett, mely úgy áll egy kis téren, hogy a jobbra-balra eső utcák kissé összeszorulnak, megállt, hogy várja a már mutakozó poroszokat. Látva, hogy csakugyan közeledik egy század landwehr-kürasszir, egyik huszáráját visszaküldte, hogy jelentést tegyen s kérje, hogy a várkaput nyitassák ki, többi pár emberével pedig a kellő pillanatban rácsapott a poroszokra. Ezek mit sem sejtve lovagoltak kapitányukkal s főhadnagjukkal az élükön. A villámmódra rajtuk ütő Bartha sulyosan megsebesítette a főhadnagyt (ki e sebében meg is halt Lobositzban) s jó vágást mért a kapitányra is. Mire a poroszok, kik a szoros utcában úgy sem tudtak kifejlődni, magukhoz tértek, Bartha már vissza parancsolta szintén derekasan vagdalkozó embereit, elvette a kapitány s a főhadnagy lovát s az utóbbinak sisakját s elvágtatott e kitűnő zsákmányával. E hősi tetteért kapta Bartha a vitézségi ezüst érmet, mely mellé diszította, s mely vigasztalta a pár horzsolásért s a könnyű lösebert, melyet a porosz kapitány pisztolylövése okozott oldalán. Lobositz városa is megtisztelte a derék katonát, a mennyiben 50 frtot adott neki s olajfestményben örökíttette meg a vitéz Miklós-huszár hősi kalandját.

Új ágyu. Irányadó tűzer-köreink már évek óta dolgoznak egy 10.5 ccentiméter kaliberű új ágyu létrehozásán. Ez ágyu mozgatható lenne, mint a tábori üteg, hanem ennél — a mint már a kaliber is mutatja — sokkal hatásosabb, kivált ha erősebb tábori erődítések ellen használják, hogy ne kelljen bevárni, míg nehezebb ágyuk érkeznek az ostromágyu-ütegekből. A mint a „P. Ll.” értesül, az ide vonatkozó kísérletek sikerre vezettek s már-már befejezvék. Az aczélloncs-cső s a lafetta helyes méretei már megállapítva, hogy az ágyu alkalmas legyen úgy vaktöltésekre erős ekrazit robbanótöltéssel, mint fegyver-öntöttvasból készült srapnelekre vas centrírozással, hogy továbbá 398 drb. 13 milliméteres kemény bádoggolyókat löhessenek ki belőle, egész 3000 méter távolságra. E 10.5 ccentiméteres ágyu képezné tulajkonképeni lövegét a mobil megszállási ütegeknek.

A hűtlen asszony halála. Megirt gyilkosságba vitt egy szerelmes férfit egy rossz asszony. Polyák József jó módú antalfalvai gazda régebb idő óta tiltott szerelmi viszonyt folytatott Horesch Juliával, a falu legszebb menyecskéjével. Pár nap előtt a menyecske odaizent Polyáknak, hogy vége köztük mindennek. Polyák másnap este 7 órakor a nyílt utcán megtámadta a esapodár asszonyt, mikor egy boltból kilépett, éles konyhakéssel hét szurást ejtván rajta, mely közül az egyik szívért érte, úgy, hogy szörnyet halt. A véres kést azután odaszúrta áldozata mellé a

földbe és elment a szolgabíróhoz, hogy feljelentse magát. A meggyilkolt asszony három gyermeknek volt anyja.

Egy derék szabadságharcos halála. Biró Ignác nyugalmazott honvéd-ezredes tegnapelőtt délből 64 éves korában Tarczalón elhunyt. Biró Ignác, mint Leiningen-ezredbeli hadnagy vett részt az 1848—49-iki szabadságharcban. A moóri csatában többet magával, köztük Vajkay Károly és Gajzágó Salamon ma is élő jó barátjaival, fogságba került. Rövid idő múlva kiszabadulván, a forradalom leveretése után török földre menekült s a török kormány szolgálatába állott, hol őrnagyi rangig vitte. A kiegyezés után ő is visszatért s az újjászervezett honvédség kötelékébe lépett. Husz évi szolgálata után nyugalomba vonult s ez alkalommal az ezredesi rangot kapta. Utóbbi éveit csendes visszavonultságban töltötte.

A veszprémi főnyeremény. Egy hír szerint a veszprémi ismereti főnyereménynek folytatása lesz a bíróság előtt. Suly ugyanis, a ki Kövesnek a főnyereményre szóló jogát a huzás napja előtt 10 frtéért eladta, dr. B. fővárosi ügyvéd által pert indított Köves ellen, jöllehet ettől a vádló a 3000 frt kárpótlást elfogadta. Suly panaszát azzal indokolja, hogy Köves nem a huzás előtti napon, hanem a huzás napján birta őt rá az igérvény reá eső részének eladására, midőn Köves privát információk útján már megtudhatta, hogy az ő sorsjegyükre esett a főnyeremény.

Mindent a maga idején. Budapesten oly nagy a hőség, hogy az asfalt sok helyen megolvadt. A nagy hőséghez ujabban még az is járul, hogy a vízvezetékek nagy része, megtagadta a szolgálatot, minek következtében az utcák megöntözésére gondolni sem lehetett. De nem csak az utcák öntözésére, hanem az emberi szomszúság csillapítására sem volt víz. A lakosság bosszankodva tudakozódott, hogy mi okozhatta a vízhiányt. Tudakozásukra a fővárosi vízvezeték igazgatósága — élén Wein János urral — a következő sorokat tette közzé: Miután a kőbányai víz medenczék tisztítása elkerülhetlenné vált és ennél fogva a víz ezektől elzáratt, figyelmeztetik a t. cz. közönség, hogy ha a magasabb házaknak felsőbb emelein netalán kisebbednek a víznyomás a tisztítás ideje alatt, az ezen körülménynek tudandó be. És ezen botrány akkor történik, mikor minden országban nagy óvintézkedések tételnek, hogy a ragályos betegségek föllépése meggátoltassék.

Ujabb szerencsétlenség St.-Etienneben. A napokban, mint már említettük, hajmeresztő bányaszerencsétlenség történt a st.-etiennei bányában. A catastrophának tudvalevőleg számos emberélet esett áldozatul. A szerencsétlen lakosság még jóformán el sem siratta halottait, s má is újabb szerencsétlenséget kell gyászolnia. Ugyanis hétfőn délelőtt újabb szerencsétlenség történt. A Villeboeuf-aknában, mely a saint-etiennei bányatelep egyik legnagyobb telepe, egy tárna beomlása következtében tűz ütött ki. Az aknában volt 120 munkás közül ötven megsebesültek, még pedig ketten vagy hárman sulyosan. Egy újabb telegramm jelenti: A reggeli gázrobbanásán kívül, délután 1 órakor újból történt légrobbanás, melynek következtében 12 munkás megsebesült.

Irodalom.

„Iskola és Szülőház” című nevelés és oktatásiügyi közlöny 10-ik száma jelent meg a következő érdekes tartalommal: Lapunk tisztelt olvasóihoz. A tanítói közszellem fejlesztéséről. (A IV-ik egyetemi tanitógyűlés [tárgysorozatából.] Freund Bernát. A „Brassómezei hivatalos tanitótanárság” javaslatai a IV. egyetemes tanitógyűlés tétéleihez. Tárca. Karcolatok: A zombéki iskolai takarékpénztár. (Folytatás és vége). Rédiger Géza. Egészségügy. A megakadályozott orrlégzés jelentőségéről, különösen iskolás gyermekeknél. (Folytatás). Dr. Bresgen M. után Haydn J. Hugó. Irodalom. A brassói ág. h. evang. magyar esperesség évi jelentése. Eötvös K. L.: „Háromszék vármegye tankerületének népoktatása.” Koós. Dariu: „Abecedar”. Kis Á.: Magyar gyermekjátékok. Vegyesek.

Megjelentek továbbá: „Magyar „Szemle” 31-ik száma, érdekes és változatos, társadalmi és irodalmi tartalommal.

„Képes Családi Lapok” 31-ik száma, mely több irodalmi és ismeretterjesztő értekezést tartalmaz.

A „Hét”, társadalmi, irodalmi és művészeti közlöny 31-ik száma. Tartalma: Tiborcz: A jó falusiak. Szalay Fruzina: Barcarolle. Bárony István: Az öreg Nero. Koroda Pál: A távozóhoz. Schmied Marie: Egy bálj története. A hétről. (Mária Valéria napja).

Léon de Tinseau: Hajtóvadászat egy levélre. Strausz Adolf: Müipar a Balkánon. Idem: A „folyamat.” (Belügyminiszteri mysterium). Lapu: Az irnok. (Genre kép). Színházi krónika. Irodalom. A borítékot Mária-Valéria főhercegnő és Salvator Ferencz főherceg arcképe díszíti.

„Magyar gyermekjáték-gyűjtemény”. Dr. Kiss Áron az 1883-iki országos tanitógyűlés megbízásából éveken át tartó fáradtságos munkával az egyes vidékek ügybuzgó férfainak közreműködésével összegyűjtötte a gyermekek játékait és azok dallamait az ország minden részéből. — Az óriási anyagot azután rendezte s a nagy munkát, mely nagy hiányt van hivatva pótolni, most Hornyánszky Viktor akadémiai könyvkereskedő kiadja, úgy, hogy a tiszta jövedelem fele a magyarországi tanítók árvaházi egyesületét fogja illetni. A rengeteg mennyiségi gyermekjátékot tartalmazó könyv a megfelelő hangjegyekkel és ábrázolatokkal 20—30 nyomtatott iven karácsonyra jelenik meg s előfizetési ára 2 frt 50 kr., mely a kiadó címére Budapestre küldendő. Gyermekek számára kisebb kiadásban is meg fog jelenni a munka „Magyar gyermekjáték könyv” cím alatt s ez 1 frt 50 kr-ával rendelhető meg. A kik 10 példányra előfizetést gyűjtenek, egy tiszteletpéldányra számíthatnak.

E kiváló fontosságú gyűjteményt nemcsak a szülőknek és tanítóknak, hanem mindazoknak figyelmébe ajánljuk, kik a magyar népköltészet és népszokások iránt érdeklődnek.

Közigazgatás.

Cukoripar és répatermelés, vonatkozással Brassó-megye közigazgatási viszonyaira.

(Folytatás.)

A levelek különben a cukortartalom képződésének lévén közvetítői, azoknak érés előtti leszedése annál károsabb, minthogy ez által a cukortartalom képződése akadályoztatik meg. A talaj- és éghajlati viszonyoknak a fennebbiekben vázolt befolyása mellett igen nagy a jelentősége a gazdasági rendszernek, melyben a répatermelés eszközöltetik.

A gazdasági rendszerre nézve általánosságban meg kell jegyeznünk, hogy a répatermelés a minő arányban növeli az intensív culturát, oly arányban követeli meg, hogy az intensive miveltessék. Feltételezi a földnek kellő erőben tartását s annak megfelelő miveltését. Ehhez pedig a váltógazdaság s ebből folyó egyéni szabad gazdálkodás szükséges. Mert lényeges a répara, hogy a termelésre használt föld miképen volt megelőzőleg mivelve s minő termelvényre használtatott fel az. Alkalmas előterményekül vannak elismerve a gabnafélék, a zab kivételével, és a kapás növények, míg nem arra valók a takarmányfélék, pld. lóher és lucerna, mint a melyek mélyen gyökereznek és tápanyagaikat altalajból veszik s azt kimerítik, valamint a hüvelyes vete-mények: borsó, lencse, paszuly, feketeborsó, mint a föld termőerejét nagyon igénybe vevők.

De viszont a répa is kitűnő előtermény általában, de különösbbe az árpának.

Másik lényeges kérdés az, hegy ugyanazon föld hány egymásutáni évben, avagy minő váltakozásban használható fel répatermelésre. E tekintetben azon köztapasztalatra utalunk, mely szerint a culturnövények termelése csak akkor fokozható, ha ugyanazon föld csak bizonyos évek során s a termelvények kellő váltakozása mellett használtatik azok termelésére; míg a gabonafélék és kapásnövények ugyanazon földön rendszeres mivelés mellett egymásutáni évek hosszú sorozatán át sikeresen termelhetők.

A répa azonban mint culturnövény, ugyanazon talajban gyors egymásutában nem termelhető, miután az egymásutáni termelés nemcsak a talaj termőképességének kimerülését idézi elő, hanem növeli a répa ellenségeit, melyek a termelést fokozatosan lehetlenné teszik. Az egymásutáni termelés által ugyanis a répának szükséges anyagok kiszivatnak a földből s a nem szükségesek tulságosan felszaporodnak, mi épen annyira akadályozza a tenyészést, mint a talaj kimerülés. Ismeretes ugyanis, hogy a termés mennyisége nem azon növényi tápanyagok mennyiségétől függ, melyek legnagyobb, hanem melyek a legkisebb mértékben vannak jelen a talajban.

Ezek szem előtt tartásával a tapasztalt répatermelő a négyes vetésforgót tartják legelőnyösebbnek, mint a melynek ciklusában „a növényeket úgy lehet változtatni, hogy a növény más és más termő alkotórészeket használ fel a földből s a talajnak ideje marad a felhasznált részeket természetesen lassan, vagy trágyával gyorsan pótolni.”

(Folytatása következik.)

Körrendelet

az immunis homoktalaju szőlőtelepek mikénti megállapításának és a szőlővesszőforgalom tekintetében ily telepek részére biztosított forgalmi kedvezmények szempontjából való nyilvántartásuknak szabályozása tekintetében.

Az állandó országos filloxera-bizottság által elem terjesztett javaslat alapján a szőlővessző-forgalom szabályozása iránt f. é. június hó 3-án 25.000/III. 9. sz. a. kiadott rendelet értelmében: a filloxera által inficiált és ez oknál fogva filloxerazárt alá helyezett vidékekre irányuló szőlővessző-forgalom — főleg az amerikai szőlőfajták művelésével való védekezés előmozdítása céljából — lehetőleg megkönnyített; ellenben — a ragály elhúrozhatóságának lehető megakadályozása céljából — a még mentesnek tartott területekre irányuló forgalom tetemesen korlátoztatott.

Nevezetesen a rendelet ide vonatkozó határozmányai szerint:

a) immunis talaju területekre bárhonnan, bármilyen szőlővesszők szállítása meg van engedve;

b) viszont pedig: (a Királyhágón tuli országrészről eltekintve; a mely országrésznek zár alatt nem levő területeire sehonnan, semmiféle szőlővesszőt szállítani nem szabad) az ország többi részeiben zár alatt nem levő területekre csupán az illetékes szakközegek által, a filloxera támadásai ellen mentességet (immunitást) biztosító, és ezen tulajdonságánál fogva „immunisnak” nevezett futóhomok talaju területekről, s innen is csak sima szőlővesszők szállítása engedhető meg a földművelésügyi miniszter által, a rendeltetési hely törvényhatósága részéről előterjesztett kérelem alapján.

c) Az ilyen immunis homoktalaju telepek szőlővessző-forgalmának további megkönnyítése céljából a rendelet azon intézkedést is tartalmazza, hogy egyes olyan törvényhatóságok, járások vagy községek

tekintetében, melyek óhajtják, hogy filloxerazár alatt nem levő területeikre az immunis homoktalaju telepekről származó sima szőlővesszők szállítása megengedtesse: ide vonatkozó előterjesztéseik alapján a földművelésügyi miniszter egyszersmindenkora érvényes, megengedő határozatot is hozhat. Az ilyen határozat tárgyát képező, zár alatt nem levő területekre immunis homoktalaju telepről származó sima vesszők szállítása tekintetében azután nem szükséges többé esetről-esetre a minisztertől kérni a szállítás megengedését; hanem az illetékes törvényhatóság a szállítási igazolványt az érdekelt feleknek egyszerűen kiszolgáltatja.

Az immunis területek szőlővessző-forgalmát illetőleg a szállításokhoz szükséges igazolványok mikénti kiszolgáltatása tekintetében pedig azt mondja ki a rendelet, hogy ez igazolványokat a rendeltetési hely törvényhatósága állítja ki:

a) az immunis talaju területekre szándékolt és a rendelet értelmében szabadnak nyilvánított vesszőszállítások foganatosításához;

b) az immunis területekről származó és zár alatt nem levő területekre szánt sima vessző-szállítványokra nézve olyan esetekben, midőn a szállítvány a f. évi 25.000—III/9. sz. körrendelet fentebb idézett 3. c) pontja értelmében a közönség megkeresése folytán kiadott egyszersmindenkora érvényes megengedő határozat tárgyát képező törvényhatóság, járás-, vagy községnek zár alatt nem levő területére van szánva.

Az ekként szabadnak nyilvánított forgalom még messzebb menő megkönnyítése — illetőleg a szállítási igazolványok további vizsgálat nélkül való akadálytalan kiszolgáltatathatása céljából az idézett rendelet értelmében a vesszőforgalmi kedvezményeket igénybe venni kívánó immunis talaju szőlőtelepek hatóság ellenőrzés alá fognak vétetni és róluk ál-

landóan, kellőképen nyilvántartott, hivatalos jegyzékek fognak vezetettetni, a mely jegyzékek alapján az illetékes hatóságok az immunis talaju területek vesszőforgalmához szükséges szállítási igazolványokat szabályszerűen ki fogják szolgáltatni.

(Folytatása következik.)

Vonatindulások. a) Budapest felé: vegyesvonat reg. 4 óra; gyorsvonat délután 2 óra 43 perczkor; személyvonat este 10 óra 32 perczkor, b. Bukarest felé: személyvonat 5 óra 30 perczkor reggel; gyorsvonat d. u. 2 óra 33 perczkor; vegyesvonat 9 ó. 48 perczkor d. e. **Vonaterkezések** a) Budapest felől: személyvonat reggel 5 óra 20 perczkor; gyorsvonat d. u. 2 óra 23 perczkor; vegyesvonat este 10 óra 31 perczkor; b) Bukarest felől; gyorsvonat d. u. 2 óra 13 perczkor; személyvonat 10 óra 5 perczkor este; vegyesvonat 5 óra 50 perczkor délután; pénteken reggel 7 óra 23 perczkor külön-onat érkezik Predeálról.

Brassói piaci árak.

— Az első erdélyi bank jelentése. —

Brassó, 1890. augusztus hó 7-én.

Román papírpénz à 20 frank	9.16	vétel 9.20	eladás
„ ezüstpénz à 20 „	9.12	„ 9.16	„
Napoleon'or (aranypénz) . . .	9.19	„ 9.23	„
Török lira	10.42	„ 10.46	„
Arany	5.38	„ 5.43	„
Orosz papírrubel	136—	„ 137—	„

A szerkesztésért felelős:

Dr. Vajna Gábor.

Társszerkesztő:

Kis-Küküllőm. részéről: Gyöngyössi István (D.-Szt.-Márton)

Laptulajdonos: Harmath Lajos.

Kiadó: Alexi könyvnyomdája

H I R D E T M É N Y E K.

Sz. 3240.—1890.

Pályázati hirdetmény.

A szentágothai körorvosi állás, melyhez Szt.-Ágotha, Rozsonda, Prépostfalva, Jakabfalva, Újváros, Szászhalom, Lesses, Morgonda és Vesződ községek tartoznak — halál által üresedésbe jött; ezen állás betöltésére a pályázat azon hozzáadással hirdettetik ki, miszerint versenyezni kívánók folyamodványaikat a keresztlevéllel, orvostudori oklevéllel, az eddigi okmányaival, itten divó magyar, német és román nyelv jártasságot tanúsító bizonyítvánnyal felszerelve, f. évi augusztus hó 25-ig hozzám beadni sziveskedjenek.

Ezen állás 500 frt évi fizetéssel van összekötve.

Szentágotha, 1890. június 19-én.

A járási főszolgabíró
Schaser s. k.

Sz. 4724.—1890.

Hirdetmény.

Miután egy f. hó 4-én veszettség gyanúja miatt Brassóban elfogott ebnél, mely egy embert és több ebet megharapott, a bonczolás alkalmával az ebdűh gyanúja orvosilag megállapított, az orvosi bizottsági vélemény alapján az 1888. évi VII. t. cz.-hez kiadott végrehajtási utasítás 188. §-a értelmében az összes kutyákra nézve ezennel elrendeltetik: hogy 40 napig megkötve tartassanak, vagyis a marást lehetlenné tevő szájkosárral látandók el és zsinóron vezetendők. Az utcán szabadon járó kutyák a gypmester által elfogatnak és azonnal elpusztíttatnak.

Azonkívül ezen hirdetmény elleni kihágások az 1879. évi XL. t. cz. 103. §-a értelmében 100 frtig terjedő pénzbírsággal büntetendők.

Továbbá az 1879. évi XL. t. cz. 102. §-ra utalva, mindenki felhivatik, olyan ebek vagy más házi állatokat illetőleg, melyeken a dűh jelei vagy csakis oly jelek észrevehetők, melyeknél fogva a dűhbetegségre következtethetni, ezen hivatalnál haladéktalanul különbeni büntetés mellett jelntést tenni.

Brassó, 1890. augusztus 5-én.

(244) 1—3 A városkapitányság.

Sz. 3716./1890.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett segédszolgabírói állomásra ezennel pályázatot nyitok.

Folyamodványok az 1883. évi I. t. cz. értelmében megkövetelt kellékeket és az állam hivatalos nyelvén kívül a német és román nyelvnek birását, valamint az eddigi alkalmaztatásuk- és erkölcsi magaviseletüket is igazoló okmányokkal felszerelten folyó év augusztus hó 25-ig hivatalomnál beadandók; a később beérkezettek el nem fogadtatnak.

A javadalmazás 300 frt évi fizetés, szabad lakás, 25 frt irodai átalány, 5 frt világítás és a magán munkálatokért szabályrendelet szerint megállapított díjak.

A választás napja a pályázat lejártával fog kitűzteni.

Segesvártt, 1890. július 30.

A keresdi járás főszolgabírója.

(240) 2—3 Fodor, főszolgabíró.

Árlejtési hirdetmény.

Nagy-Küküllő vármegye törvényhatósági közutjain a f. 1890. évben a következő építkezések lesznek teljesítendők:

I. A Segesvár-fogarasi uton 17 mütárgynál	5750	frt 73	kr.
II. A Medgyes-szt.-ágothai-vojlaui uton 15 mütárgynál 2970	„ 92	„	„
IV. A medgyes-radnóthi uton 3 mütárgynál	210	„ 05	„
V. A hegen-szt.-ágothai uton 25 „	3441	„ 01	„
VI. A néthus-nagysinki uton 3 „	289	„ 48	„
VII. A nagysink-nagysárosi uton 6 mütárgynál	842	„ 38	„
VIII. A danos-keresd-jakabfalvi uton 9 mütárgynál 1067	„ 48	„	„
IX. A szász-sáros-berethalmi uton 14 mütárgynál	936	„ 39	„
X. A nagyselyk-bürcösi uton 36 mütárgynál	31363	„ 12	„
XI. A sz.-keresztur-lemneki uton 12 mütárgynál	1657	„ 31	„
XII. A nagysáros-kőhalmi uton 11 mütárgynál	1621	„ 09	„
XV. A homoród-alsórákosi uton 20 mütárgynál	6647	„ 29	„
XVI. A héviz-kucsuláti uton 7 mütárgynál	1286	„ 71	„
XVII. A segesvár-szászdályai uton 4 mütárgynál	1940	„ 83	„

tehát 14 utvonalon összesen 214 mütárgynál 60033 frt 79 kr értékben.

Ezen építkezések biztosítása érdekében f. 1890. évi augusztus hó 17-én délután 3 órakor Nagy-Küküllő vármegye alispánjánál versenytárgyalás fog tartatni, a miről a vállalkozni óhajtók ezennel értesítettnek.

Csakis írásbeli ajánlatok fogadtatnak el és azokhoz az ajánlat tárgyát képező összeg 5%-a csatolandó bánatpénzként óvadékképes értékpapirokban vagy készpénzben, valamint tartalmaznia kell az ajánlatoknak azon kijelentést is, hogy ajánlattevő a szerződési föltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Az ajánlatok vonatkozhatnak egy egyes utvonallakra, mint az összes munkálatokra is, de Nagy-Küküllő vármegye alispánja fentartja magának a beadott ajánlatok közül való szabad választási jogát.

Az ajánlatok beadásának határideje 1890. augusztus 17-ének délutáni 3 órája. Elkésve beérkezett, bánatpénzzel föl nem szerelt vagy távirati ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A tervek, költségvetések és a szerződési föltételek a Nagy és Kis-Küküllő vármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségeiben a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Segesvártt, 1890. július 31-én.

Nagy-Küküllőmegye alispánja helyett:

Somogyi
főjegyző.

(241) 1—1

Tanoncz

jó iskolai bizonyítványokkal ellátva, főlvétetik

László M. és L.

(243) 1—3 divatárú üzletében.

HIRDETÉSEK

felvétetnek

a kiadó-hivatalban.

Zinz C. fogorvos,

a bécsi cs. és kir. egyetemen diplomát nyert és 30 évi gyakorlattal bir, szakértő a száj- és fogbetegségekben, valamint mesterséges fogak és egész fogsorok készítésében. Hibásan készített vagy az állkapocsnak (hosszabb idő folytán) már beállott változása által, rosszul vagy épséggel nem használható (kaucsukból való) mesterséges rágó eszközöket, csekély tiszteletdíjért saját tapasztalataim felhasználásával ismét egészen használható állapotba helyezek.

(217) 12—12 Rendel: 9—12 és 3—5-ig

Széles-utca 596 sz., Wächter-féle ház, Brassó.